

Kuressaare Gümnaasiumi valikaine
Kirjandiõpetus
Klass: 9. klass (35 tundi)

Õppeaine eesmärk ja sisuline põhjendus

Kirjandiõpetusega taotletakse, et õpilane:

1. arendab kriitilist mõtlemist ning analüüsi-, järeldus-, ja põhjendusoskust;
2. arendab kirjalikku väljendusoskust;
3. õpib mõtestatult kirjutama;
4. õpib teksti, lühikirjandit (tekst vähemalt 200 sõna ehk 1 A4) eesmärgistama;
5. õpib teksti kavandama, ainestikku koguma ja süstematiseerima;
6. õpib kirjandit komponeerima (sissejuhatus, arendus, lõppsõna);
7. õpib teksti täpselt sõnastama; liigendama lauseteks ja sisu- ning vormilõikudeks;
8. lihvib kirjutamist alusteksti (ilukirjandus-, meedia-, teabetekstide), teabegraafika põhjal
9. õpib teksti viimistlema; kirjutab sidusalt;
10. arendab sõnavara; sünonüümikat ja oskust seda kasutada, oskab õpitu piires kasutada võõrsõnu ja neid omasõnadega sobivalt asendada;
11. tunneb tähtsamaid lausekujundeid (epiteet, isikustamine, võrdlus, metafoor, sümbol)
12. õpib kirjutama arvamust, kirjeldavat, jutustavat, **arutlevat** kirjandit.

Kirjand 1 A4 ehk vähemalt 200- sõnaline tekst on põhikooli emakeele riikliku lõpueksami tähtsaim osa, mis annab 40 punkti 100-st punktist.

Õppeaine sisu

Käsitletavat teemad:

- *Teema, pealkirja avamine. Teemad, mis annavad põhiprobleemi kätte. Teemad, mis ei sisalda põhiprobleemi. Teemad, milles sõna või sõnad, mis kõige olulisemad.
- *Materjali kogumine. Kirjutaja oma teadmised, kirjalikud allikad, teiste inimeste tarkus.
- *Teeskava ja teeskava komponendid sisesejuhatus, probleemid, väited, argumendid, lõppsõna.
- *Sissejuhatus ülesanded. Põhieesmärgi püstitamine, lugeja juhatamine teemasse.
- *Sissejuhatus põhitud. Probleemi püstitamine, mõiste seletamine, huvilugu, päevateemaline põige.
- *Teema arendus. Sisulõik ja vormilõik.
- *Argumenteerimine. Väitmine ja tõestamine.
- *Lõppsõna ehk lõpetuse erinevad eesmärgid. Teksti tuuma, põhiidee rõhutamine; hinnangu andmine; tähelepanu osutamine kellegi, millegi suhtes; kokkuvõtte kirjutatust.
- *Lõppsõna põhitud. Kokkuvõtte, hinnang, üleskutse, huvilugu.
- *Alusteksti ja teabegraafika (ilukirjandus, meedia, internet) põhjal kirjandi loomine.
- *Tsiteerimine. Tsitaat. Tsitaatide ülesanne ja osakaal kirjandis.
- *Stiil. Publitsistlik stiil
- *Kirjandi sõnavara. Argikeel ja kirjakeel.
- *Keele kujundlikkus. Lausekujudid (epiteet, isikustamine, võrdlus, metafoor, sümbol)
- *Kirjandi viimistlemine. Sisu, õigekiri, stiil, ülesehitus.

Arendatavad oskused:

Mõtestatud, arutlev, hea kompositsiooni ja stiilitunnetusega ladus sõnastams- ja kirjutamisoskus.

Eeldatavad õpitulemused:

Õpilane

- oskab analüüsida, järeldada, põhjendada;
- oskab mõtestatult kirjutada;

- oskab lühikirjandit eesmärgistada;
- oskab kirjandit kavandada, ainestikku koguda ja süstematiseerida;
- oskab kirjandit komponeerida;
- oskab oma sõnavara avardada (sünonüümika, võõrsõnad, omasõnad); mõtteid täpselt sõnastada;
- oskab stiili tunnetada ja valdab kirjandile omast stiili;
- tunneb tähtsamaid lausekujundeid;
- oskab kirjandit viimistleda.

Tähtsam õpitulemus (STANDARD e. hariduslik miinimum vastavas valdkonnas)

Põhikooli riigieksami raames lühikirjandi (tekst 1 A4 ehk vähemalt 200 sõna) sisukas ja korrektne sooritus, mille eest maksimaalselt on võimalik saada 40 punkti, s.o. 40% kogu eksami hindest.

Lõimumine teiste ainetega

Kirjandiõpetuse eesmärkide saavutamise eelduseks on kolme õppevaldkonna – õigekeelsusõpetuse, tekstiõpetuse ja kirjandusõpetuse tihe lõimumine, aga ka kõikide teiste õppeainete ning ümbritsevast maailmast tuleva teabe lõimumine.

Hindamine

Kirjandiõpetuses kasutatakse kujundava hindamise põhimõtteid. Kirjandeid hinnatakse põhikooli riigieksamikirjandi hindamisjuhendi põhjal

http://www.innove.ee/UserFiles/L%C3%B5pueksamid%20PK/2013/Eesti%20keel/PK_eesti_keel_ja_kirjandus_voti_2013.pdf .

Hinded kantakse e-kooli kirjandiõpetuse päevikusse. Hindelised tööd täpsustab õpetaja vastava veerandi ainekaardis.